Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego
(ul. Jagiellońska 15)

2013-01-02

Licząca ponad 2300 obiektów kolekcja historycznych instrumentów naukowych jest największym i najcenniejszym zbiorem tego typu w Polsce, dokumentującym rozwój nauki na Uniwersytecie Jagiellońskim od XV w. aż po czasy współczesne.

Jej ozdobą są instrumenty ofiarowane przez Marcina Bylicę z Olkusza (1433-1493), astronoma i astrologa, profesora Akademii Krakowskiej i nadwornego astrologa króla węgierskiego Macieja Korwina: astrolabium z 1054 r. – najstarszy instrument naukowy w Polsce oraz unikalny w skali światowej zespół trzech mosiężnych instrumentów wykonanych przez Hansa Dorna ok. 1480 r.: torquetum, astrolabium i globus nieba. Ich przybycie do Krakowa w 1493 r. było prawdziwym świętem uczelni, a wśród świętujących był studiujący wtedy w Krakowie Mikołaj Kopernik. Z początku XVI w. pochodzi tzw. Globus Jagielloński, w rzeczywistości mechaniczna sfera armilarna z mechanizmem zegarowym i umieszczonym wewnątrz najstarszym zachowanym globusem, na którym widnieje nazwa Ameryka. Globus ten został ofiarowany uczelni przez innego znamienitego profesora – działającego w XVII w. matematyka i astronoma Jana Brożka. Z darów tego profesora w zbiorach muzeum zachowały się również astrolabium oraz dyptykowy zegar słoneczny wykonany z kości słoniowej.

Ważne miejsce w zbiorach muzeum UJ zajmują przyrządy, które stanowiły wyposażenie pierwszego obserwatorium astronomicznego w Krakowie otwartego w 1791 r. Znajdują się tu teleskopy (m.in. achromatyczny Dollonda), kwadranty ścienne (np. Ramsdena i Caniveta), a także liczne przyrządy meteorologiczne, geodezyjne, zegary słoneczne oraz globusy.

. Przełom XIX i XX w. to okres rozwoju nauk ścisłych na uniwersytecie. W zbiorach muzeum znajdują się przyrządy optyczne (spektroskopy, polarymetry), przyrządy do eksperymentów w dziedzinie elektrostatyki (maszyny elektrostatyczne, butelki lejdejskie, elektroskopy), mikroskopy, mierniki elektryczne, rurki spektralne, termometry, areometry, przyrządy miernicze (teodolity, niwelatory) i naczynia chemiczne, które trafiły do zbiorów muzeum jako przekazy z katedr i zakładów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wśród wielu instrumentów z tego okresu na wyróżnienie zasługuje wyposażenie pracowni kriogenicznej Karola Olszewskiego, w której dokonano pierwszego skroplenia powietrza. „Świat zmysłów" to wystawa interaktywna otwarta we wrześniu 2005 r., której celem jest przybliżenie widzom anatomicznych, fizjologicznych i fizycznych podstaw działania narządów zmysłów. Tematyka wystawy przedstawiona jest poprzez specjalne modele interaktywne. Korzystając z instrukcji, widz samodzielnie wykonuje proste obserwacje, w ten sposób poznaje wybrane zjawiska z dziedziny biologii, fizyki i chemii. Na wystawie wykonać można samodzielnie blisko 60 różnych eksperymentów.

www.maius.uj.edu.pl

Magiczny
Kraków